

Jaarverslag

2008

Samenvatting

EUROPESE TOEZICHTHOUDER VOOR
GEGEVENSBECHERMING

Jaarverslag **2008**

Samenvatting

EUROPESE
TOEZICHTHOUDER VOOR
GEGEVENSBECHERMING

Postadres: Wiertzstraat 60 — B-1047 Brussel
Kantoor: Montoyerstraat, 63, Brussel, België
E-mail: edps@edps.europa.eu
Website: www.edps.europa.eu
Tel. (32-2) 283 19 00
Fax (32-2) 283 19 50

***Europe Direct helpt u antwoord te vinden op uw
vragen over de Europese Unie***

Gratis nummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Als u mobiel of in een telefooncel of hotel belt, hebt u misschien geen toegang tot gratis nummers of kunnen kosten worden aangerekend.

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet
via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Bibliografische gegevens bevinden zich aan het einde van deze publicatie.

Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, 2009

ISBN 978-92-95030-92-3

© Europese Gemeenschappen, 2009
Overneming met bronvermelding toegestaan.

Inleiding

Dit is de samenvatting van het jaarverslag 2008 van de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS). Dit verslag heeft betrekking op 2008, het vierde volledige activiteitenjaar van de EDPS als nieuwe, onafhankelijke toezichthoudende autoriteit. Het vormt tevens de afsluiting van de eerste ambtstermijn van de EDPS en beschrijft de ontwikkelingen sinds de start.

Peter Hustinx (toezichthouder) en Joaquín Bayo Delgado (adjunct-toezichthouder) hebben na hun ambtsaanvaarding in januari 2004 de autoriteit opgezet die zich bezighoudt met de bescherming van persoonsgegevens op het niveau van de Europese Unie (EU). De EDPS heeft tot taak ervoor te zorgen dat de fundamentele rechten en vrijheden van natuurlijke personen, en met name het recht op persoonlijke levenssfeer, bij de verwerking van persoonsgegevens, door de communautaire instellingen en organen in acht worden genomen.

De hoofdactiviteiten van de EDPS zijn vastgelegd in Verordening (EG) nr. 45/2001¹; hij:

- ziet toe op en zorgt voor de toepassing van de bepalingen van deze verordening door de communautaire instellingen en organen die persoonsgegevens verwerken (toezicht);
- adviseert de instellingen en organen van de EG over al hetgeen verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens. Dit omvat de adviesaanvragen over wetgevingsvoorstellen en het volgen van nieuwe ontwikkelingen die de bescherming van persoonsgegevens kunnen raken (raadpleging);
- werkt samen met de nationale toezichthoudende autoriteiten en de toezichthoudende organen in het kader van de “derde pijler” van de Europese Unie, met het oog op een coherenter persoonsgegevensbescherming (samenwerking).

Uit het verslag blijkt dat er grote vooruitgang is geboekt op het gebied van toezicht en raadpleging. De gegevensbeschermingsregels en -beginselen worden steeds beter nageleefd door de communautaire instellingen en organen, maar er is nog veel te doen. Het accent van het toezicht verschuift derhalve naar de uitvoering van de aanbevelingen over voorafgaande controle en naar een betere naleving door de agentschappen. In deze context heeft de EDPS in verschillende instellingen en organen een eerste serie inspecties ter plaatse uitgevoerd om de naleving in de praktijk te toetsen.

De EDPS verbeterde in 2008 voorts de raadpleging en bracht meer adviezen uit over wetgevingsvoorstellen. Zijn bijdragen hadden betrekking op een grotere verscheidenheid aan beleidsterreinen, in alle fasen van de wetgevingsprocedure. De meeste EDPS-adviezen betroffen nog steeds vraagstukken in verband met de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, maar ook andere onderwerpen, zoals e-privacy, de toegang van het publiek tot documenten en grensoverschrijdende gezondheidszorg, kwamen veelvuldig aan de orde.

De samenwerking met de nationale toezichtsautoriteiten bleef zich toespitsen op de rol van de Groep van artikel 29, hetgeen resulteerde in de aanneming van een nieuw werkprogramma en, tijdens het eerste operationele jaar, in enkele goede resultaten. De EDPS is ook blijven aandringen op een gecoördineerd toezicht op Eurodac en heeft opnieuw nauw samengewerkt met de gegevensbeschermingsautoriteiten op het gebied van politieke en justitiële samenwerking.

¹ Verordening (EG) nr. 45/2001 van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1.

Resultaten in 2008

Het jaarverslag 2007 noemde de onderstaande doelstellingen als de belangrijkste voor 2008. De meeste ervan zijn geheel of gedeeltelijk verwezenlijkt.

- **Ondersteuning van het netwerk van gegevensbeschermingsfunctionarissen**

De EDPS bleef krachtig steun verlenen aan de gegevensbeschermingsfunctionarissen en heeft de verdere uitwisseling van expertise en optimale praktijken tussen de functionarissen aangemoedigd. Bijzondere aandacht ging uit naar de gegevensbeschermingsfunctionarissen van recentelijk opgerichte agentschappen.

- **Rol van de voorafgaande controle**

Er werden nog nooit zoveel adviezen inzake voorafgaande controles gegeven, maar er moet voor de meeste instellingen en organen op dat gebied nog werk verricht worden in verband met de lopende verwerkingen. Er werd meer nadruk gelegd op de uitvoering van de aanbevelingen.

- **Horizontale begeleiding**

De begeleiding op het gebied van belangrijke vraagstukken die de meeste instellingen en organen aanbelangen (bijv. aanwerving van personeel, verwerking van medische gegevens) is verbeterd, vooral om de voorafgaande controle voor agentschappen te vergemakkelijken. Deze vorm van begeleiding wordt binnenkort alle betrokken partijen ter beschikking gesteld.

- **Toepassingsbewaking**

De EDPS heeft opnieuw gecontroleerd of alle instellingen en organen Verordening (EG) nr. 45/2001 toepassen, en zal medio 2009 met een voortgangsverslag komen. In aanvulling op dit algemene overzicht werd in verschillende instellingen en organen een eerste reeks inspecties gehouden om de naleving op specifieke punten te controleren.

- **Grootschalige systemen**

De EDPS heeft verder gewerkt aan het gecoördineerde toezicht op Eurodac, met de nationale toezichtsautoriteiten, en aan de uitvoering van het daarvoor opgestelde werkprogramma. De EDPS heeft ook de eerste stappen gezet voor andere grootschalige systemen, zoals SIS II en VIS.

- **Wetgevingsadviezen**

De EDPS publiceerde een record aantal adviezen en commentaren aangaande voorstellen voor nieuwe wetgeving en aanverwante teksten, over meer onderwerpen dan ooit tevoren, en zorgde voor een adequate bijdrage in alle fasen van de wetgevingsprocedure.

- **Verdrag van Lissabon**

De gevolgen van het Verdrag van Lissabon zijn nauwkeurig geanalyseerd, maar de inwerkingtreding ervan hangt af van de definitieve bekrachtiging door enkele lidstaten. Die analyse leerde dat het Verdrag, om institutionele en inhoudelijke redenen, grote gevolgen kan hebben, met grote kansen voor verbetering van de gegevensbescherming.

- **Online-informatie**

De informatie op de EDPS-website is bijgewerkt, aangevuld en toegankelijker gemaakt. Voor 2009 worden nieuwe verbeteringen verwacht, zoals een elektronische nieuwsbrief.

- **Reglement van orde**

Er is hard gewerkt aan het reglement van orde voor de verschillende functies en activiteiten van de EDPS en aan de interne handboeken voor de belangrijkste activiteiten. Geïnteresseerden zullen in de loop van 2009 op de EDPS-website over praktische hulpmiddelen kunnen beschikken.

- **Financieel en personeel beheer**

Het financieel en personeel beheer is geconsolideerd of verder ontwikkeld, en andere interne procedures zijn verbeterd. Ook de interne controles zijn functioneler en efficiënter geworden.

Doelstellingen voor 2009

dit is het eerste jaar van de nieuwe ambtstermijn van de EDPS, in een enigszins gewijzigde samenstelling. Daarom mag een combinatie van continuïteit en verandering verwacht worden. Dit jaar wordt benut voor een strategische analyse van de taken van de EDPS en voor het uitstippelen van de hoofdlijnen voor de komende vier jaar. Deze exercitie valt samen met de ingrijpende veranderingen in het externe optreden van de EDPS in verband met de nieuwe termijn van Parlement en Commissie, de mogelijke inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, nieuw langetermijnbeleid en de gezamenlijke gevolgen daarvan voor de gegevensbescherming. De EDPS zal in deze context een duidelijk standpunt innemen en in het volgende jaarverslag rapporteren over de conclusies.

Voor 2009 zijn de volgende hoofddoelen vastgesteld, zonder vooruit te lopen op het resultaat van de strategische analyse. Over de resultaten zal volgend jaar verslag worden uitgebracht.

- **Ondersteuning van het netwerk van gegevensbeschermingsfunctionarissen**

De EDPS zal de gegevensbeschermingsfunctionarissen krachtig blijven ondersteunen, met name in de recentelijk opgerichte agentschappen, en de uitwisseling van deskundigheid en beste praktijken tussen hen blijven aanmoedigen teneinde hun efficiëntie te vergroten.

- **Rol van de voorafgaande controle**

De EDPS zal de voorafgaande controle op de lopende verwerkingen voor de meeste instellingen en organen voltooien, en meer nadruk leggen op de uitvoering van de aanbevelingen. De voorafgaande controle op verwerkingen die de meeste agentschappen gemeen hebben, krijgt extra aandacht.

- **Horizontale begeleiding**

De EDPS zal de begeleiding in aangelegenheden die voor de meeste instellingen en organen van belang zijn, blijven verbeteren en algemeen beschikbaar stellen. Er worden richtsnoeren voor videobewaking opgesteld die kunnen helpen de aandacht te richten op situaties die specifieke risico's inhouden.

- **Behandeling van klachten**

De EDPS zal een beleidskader publiceren voor de behandeling van klachten om alle betrokken partijen te informeren over de relevante procedures, waaronder de criteria voor het al dan niet instellen van een onderzoek naar bij hem ingediende klachten.

- **Inspectiebeleid**

De EDPS blijft de naleving van Verordening (EG) nr. 45/2001 meten met verschillende soorten controles voor alle instellingen en organen, en zal meer inspecties ter plaatse uitvoeren. Het algemene inspectiebeleid wordt in 2009 op de EDPS-website geplaatst.

- **Reikwijdte van de raadpleging**

De EDPS zal wetgevingsvoorstellen, aan de hand van een gestructureerde lijst van thema's en prioriteiten, tijdig van advies of commentaar blijven voorzien, en zorgen voor het nodige vervolg hierop.

- **Stockholmprogramma**

De EDPS zal speciale aandacht besteden aan de opstelling van een nieuw vijfjarig beleidsprogramma voor de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat eind 2009 door de Europese Raad moet worden aangenomen. Onderstreept zal worden dat doeltreffende garanties voor gegevensbescherming absoluut noodzakelijk zijn.

- **Voorlichting**

De EDPS zal de kwaliteit en efficiëntie van de onlinemiddelen voor voorlichting (website en elektronische nieuwsbrief) verder verbeteren en andere voorlichtingsactiviteiten beoordelen en, zo nodig, actualiseren.

- **Reglement van orde**

Er zal een reglement van orde worden vastgesteld en bekendgemaakt, dat de huidige taken en werkzaamheden van de EDPS bevestigt of verduidelijkt. Geïnteresseerden zullen dan op de website over praktische hulpmiddelen beschikken.

- **Financieel en personeel beheer**

In bepaalde opzichten zullen het financieel en het personeelsbeleid worden versterkt en verder worden ontwikkeld; andere interne werkmethoden zullen worden verbeterd. Speciale aandacht zal uitgaan naar de aanwerving van personeel op de lange termijn, het zoeken naar extra kantoorruimte en het opzetten van een case management systeem.

Toezicht

Een van de hoofdtaken van de EDPS is onafhankelijk toezicht uit te oefenen op verwerkingen die door de communautaire instellingen en organen worden verricht. Het rechtskader is Verordening (EG) nr. 45/2001, die voorziet in verplichtingen voor wie persoonsgegevens verwerkt, en in rechten voor degenen wier gegevens worden verwerkt.

Verwerking van persoonsgegevens die geen speciaal risico inhoudt voor de betrokkenen wordt alleen aan de gegevensbeschermingsfunctionaris van de instelling of het orgaan in kwestie gemeld. Wanneer de verwerking van persoonsgegevens speciale risico's inhoudt voor de personen van wie de gegevens worden verwerkt, moet de verwerking vooraf door de EDPS worden gecontroleerd. De EDPS bepaalt dan of de verwerking strookt met de verordening.

De toezichtstaken, onder leiding van de adjunct-toezichthouder, variëren van het geven van advies en het bijstaan van de gegevensbeschermingsfunctionarissen, via voorafgaande controle van riskante verwerkingen, tot onderzoek, ook met inspecties ter plaatse, en klachtenbehandeling.

Voorafgaande controle

Ook in 2008 was de voorafgaande controle de voornaamste toezichthoudende taak van de EDPS.

Zoals ook in de voorgaande jaarverslagen is vermeld, heeft de EDPS de gegevensbeschermingsfunctionarissen constant aangemoedigd hem vaker zaken ter voorafgaande controle voor te leggen. Voor de kennisgevingen met het oog op voorafgaande controle, de ex post-zaken, was een termijn vastgesteld - voorjaar 2007 - om de communautaire instellingen en organen tot een grotere inspanning voor algehele naleving van hun meldingsplicht aan te zetten. Het aantal kennisgevingen is daardoor fors toegenomen.

Over het algemeen was 2008 een intensief werkjaar met meer **adviezen inzake controle vooraf** (105) dan ooit. In slechts enkele gevallen (18) ging het om "eigenlijke" voorafgaande controle, en volgde de betrokken instelling dus de procedure voor voorafgaande controle alvorens tot verwerking over te gaan.

Voor de eerste maal heeft de EDPS besloten enkele kennisgevingen in te trekken. Die kennisgevingen hadden betrekking op oude verwerkingen die binnen korte tijd vervangen zouden worden door nieuwe, of bevatten te weinig informatie, waardoor zij niet behandeld konden worden met kennis van de feiten of de procedure.

De EDPS had twee dagen minder nodig om een ontwerp-advies op te stellen dan in 2007. Dat is hoopgevend, gelet op de toename van het aantal kennisgevingen en de complexiteit ervan. De EDPS vindt echter dat de instellingen en organen er te lang over doen om aanvullende informatie te verstrekken. Hij herinnert ze nogmaals aan hun plicht om met de EDPS samen te werken en hem de gevraagde informatie te verstrekken.

De gevallen van *oneigenlijke* voorafgaande controle² betroffen in 2008 vooral de volgende onderwerpen: door de instellingen en organen verwerkte medische gegevens, indienstneming en selectie van nieuw personeel, personeelsbeoordeling, accreditering van journalisten, systemen voor identiteitsbeheer, controle op de toegang en veiligheidsonderzoek.

De problemen in verband met de eigenlijke voorafgaande controles hadden vooral betrekking op specifieke selectieprocedures, met name van het Bureau voor de grondrechten en voor de EDPS, een proefproject voor individuele controle, variabele werktijden, controle op identiteit en toegang, en “elektronisch volgen”.

Enkele belangrijke vraagstukken zijn voor de eerste maal behandeld, zoals de dienst voor identiteitsbeheer, toegangscontrole met behulp van het scannen van de iris en authenticatie van vingerafdrukken, veiligheidsonderzoek, controle op het gebruik van internet door personeel en een gesloten tv-circuit.

Klachten

Het aantal klachten bleef in 2008 groeien (91), met minder ontvankelijke klachten (23), hoewel ze over het geheel genomen complexer waren. De overgrote meerderheid van de klachten werd onontvankelijk verklaard, vooral omdat zij uitsluitend betrekking hadden op het verwerken van persoonsgegevens in de lidstaten (waarvoor de nationale beschermingsautoriteiten bevoegd zijn). De ontvankelijke klachten gingen vooral over kwesties als toegang tot gegevens, verwerking van gevoelige gegevens, het recht op rectificatie en de verplichting om informatie te verstrekken.

De EDPS heeft verder gewerkt aan een beleidskader voor klachtenbehandeling. De hoofdlijnen van de procedure en een modelformulier voor het indienen van klachten zullen, met informatie over de ontvankelijkheid, in 2009 op de EDPS-website komen te staan. Daarmee kunnen potentiële klagers geholpen worden bij het indienen van een klacht, zodat het aantal duidelijk onontvankelijke klachten kan dalen.

Inspectiebeleid

Het eerste deel van de operatie in verband met de “tijdslimiet voorjaar 2007”, die in 2007 van start ging, bestond uit brieven aan directeuren van instellingen en agentschappen om na te gaan in hoeverre de verordening werd nageleefd. De EDPS heeft aan de hand van de antwoorden een algemeen verslag opgesteld, dat in mei 2008 uitkwam en aan alle instellingen en agentschappen is toegezonden. Zoals gezegd, was de operatie het startsein voor de exercitie van de EDPS om de verordening te doen naleven, met eventuele inspecties ter plaatse in het verschiet.

In deze context heeft de EDPS het **inspectiebeleid** verder uitgebouwd en een eerste serie inspecties ter plaatse voltooid in verschillende instellingen en organen om de naleving in de praktijk te toetsen. Inspecties kunnen het gevolg zijn van een klacht of het initiatief van de EDPS. Tijdens die inspecties controleert de EDPS ter plaatse de feiten. Inspecties kunnen ook een belangrijke bijdrage leveren aan het bewustzijn omtrent gegevensbeschermingskwesties in de gecontroleerde instellingen.

² Oneigenlijke “voorafgaande controles” hebben betrekking op verwerkingen die zijn begonnen voordat de EDPS en de adjunct-toezichthouder werden benoemd en dus niet vóór die datum (17 januari 2004) konden worden gecontroleerd.

In 2008 formuleerde de EDPS de eerste volledige procedure voor zijn inspectieactiviteiten. Die bestond uit drie fasen:

- in de eerste fase werden twee oefenbezoeken gebracht om de methode van de EDPS ter plaatse te testen;
- in de tweede fase heeft de EDPS zijn praktische methode aangescherpt;
- in de derde fase zijn er twee inspecties uitgevoerd in Europese instellingen en organen - het Europees Economisch en Sociaal Comité en de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid - die geselecteerd waren in het kader van de voorjaar 2007-exercitie.

Administratieve maatregelen

De EDPS heeft opnieuw adviezen verstrekt over administratieve maatregelen die de communautaire instellingen en organen overwegen op het gebied van persoonsgegevensverwerking. Er kwamen verscheidene moeilijke kwesties aan bod, zoals een nieuw model medisch attest, toegang tot persoonlijke documenten met persoonsgegevens, het op bepaalde verwerkingsactiviteiten toepasselijke recht, overlegging van een medisch dossier aan een nationale rechtbank, de uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 45/2001 en de door de Europese Ombudsman behandelde klachten.

Videobewaking

De EDPS heeft verder gewerkt aan zijn **praktische richtsnoeren** voor de instellingen en organen betreffende de naleving van de gegevensbeschermingsregels bij videobewaking. De eerste interne ontwerp-richtsnoeren zijn eind 2008 afgerond. Ze zullen medio 2009 voor raadpleging openbaar worden gemaakt.

Raadpleging

De EDPS adviseert de instellingen en organen van de Gemeenschap over gegevensbeschermingskwesties op een aantal beleidsterreinen. De adviserende rol betreft voorstellen voor nieuwe wetgeving en andere initiatieven die gevolgen kunnen hebben voor de bescherming van persoonsgegevens in de EU. De EDPS geeft meestal een formeel advies, maar hij kan ook advies uitbrengen via commentaar of beleidsnota's. Als onderdeel van deze taak worden ook technologische ontwikkelingen bestudeerd die van invloed zijn op gegevensbescherming.

EDPS-adviezen en belangrijke vraagstukken

De EDPS heeft in 2008 **14 adviezen** over voorstellen voor EU-wetgeving uitgebracht. Een groot gedeelte van de adviezen gaat, net als in de voorgaande jaren, over de ruimte van **vrijheid, veiligheid en recht**, zowel in de communautaire “pijler” als op het gebied van politieke en justitiële samenwerking in strafzaken (“derde pijler”). Bijna de helft van de wetgevingsadviezen, namelijk zes van de veertien, gaan over dit gebied. Een belangrijke ontwikkeling op dit gebied was de aanneming van het **kaderbesluit over gegevensbescherming** van 27 november 2008 over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken. De EDPS heeft de onderhandelingen over dit stuk wetgeving op de voet gevolgd, en daarover drie adviezen uitgebracht en commentaar geleverd.

De voorstellen tot wijziging van de verordening over de **toegang van het publiek tot documenten** van de EU-instellingen, en tot herziening van de richtlijn inzake privacy en elektronische communicatie (de **e-privacyrichtlijn**) hadden de speciale aandacht van de EDPS. Ook kwesties in verband met **persoonsgegevens van passagiers** (PNR-gegevens) namen een belangrijke plaats in tussen de adviserende activiteiten van de EDPS, met name wat de follow-up van het PNR-voorstel van de EU betreft.

Informatie-uitwisseling

Veel belangstelling ging ook uit naar de informatie-uitwisseling, met name de invoering van informatiesystemen en de toegang tot die systemen. De EDPS heeft adviezen uitgebracht over de informatie-uitwisselingssystemen die voorgesteld waren in het kader van het informatiesysteem voor de interne markt (IMI), Eurojust, verkeersveiligheid, bescherming van kinderen die internet gebruiken, ECRIS, de EU-VS-Contactgroep op hoog niveau inzake informatie-uitwisseling en de Europese strategie inzake e-justitie. De EDPS heeft vooraf ook commentaar geleverd op het pakket EU-grensbeheer van de Commissie.

In zijn adviezen heeft de EDPS erop gewezen dat elk geval van informatie-uitwisseling nauwkeurig beoordeeld moet worden. Voor die informatie-uitwisseling moeten bovendien bepaalde gegevensbeschermingsgaranties in acht worden genomen.

Nieuwe technologieën

Enkele malen heeft de EDPS zich gebogen over het gebruik van nieuwe technologieën (bijv. ECRIS, Europese strategie inzake e-justitie). Hij pleitte er meermalen voor in een zo vroeg mogelijk stadium rekening te houden met gegevensbescherming (“**ingebouwde bescherming**”). Voorts beklemtoonde hij dat technologische hulpmiddelen niet alleen moeten worden gebruikt voor de uitwisseling van gegevens, maar ook voor het versterken van de rechten van de betrokkenen.

De ontwikkelingen die zich voordoen in de **informatiemaatschappij**, zoals **RFID** en intelligente omgeving, zijn ook van nabij gevolgd en van commentaar voorzien, in het verlengde van de mededeling van de Commissie over RFID en het advies van de EDPS daaromtrent.

De EDPS verduidelijkte tevens zijn eventuele bijdragen aan **onderzoek en technologische ontwikkeling van de EU** (OTO) en rondde reeds gestarte activiteiten af. Er is een **beleidsnota** opgesteld over de rol die de instelling zou kunnen spelen in onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten van het zevende OTO-kaderprogramma.

Kwaliteit van de gegevens

De kwaliteit van de gegevens was ook een belangrijk thema. De gegevens moeten zeer nauwkeurig zijn, om onduidelijkheid over de inhoud van de verwerkte gegevens te voorkomen. Daarom moet de nauwkeurigheid regelmatig goed worden gecontroleerd. Bovendien betekent hoge gegevenskwaliteit niet slechts een basisgarantie voor de betrokkene, maar bevordert zij ook een efficiënt gebruik door de gegevensverwerker.

Nieuwe ontwikkelingen en prioriteiten

Er zijn enkele mogelijkheden voor veranderingen in de toekomst op een rijtje gezet, die voor de EDPS als prioriteitenagenda zullen dienen. Daaronder vallen nieuwe **technologische trends** die vanuit het oogpunt van gegevensbescherming en privacy kritisch bekeken moeten worden, zoals “cloud computing”-systemen³ en technologie voor de volgordebepaling in een DNA-keten tegen lichtsnelheid.

De EDPS zal zich onder meer concentreren op de volgende aspecten van de nieuwe ontwikkelingen in **beleid en wetgeving**:

- verdere verbetering van het **kaderbesluit over gegevensbescherming** zodat het nieuwe instrument van de derde pijler meer bescherming biedt;
- de toekomst van de **gegevensbeschermingsrichtlijn**;
- het meerjarenprogramma van de Commissie over de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, het zgn. **Stockholmprogramma**;
- de belangrijkste trends in **wetshandhaving** en wetgeving in verband met de bestrijding van terrorisme en georganiseerde misdaad;
- de herziening van de verordening inzake **de toegang van het publiek tot documenten**;
- nieuwe initiatieven ter verbetering van **grensoverschrijdende gezondheidszorg** in combinatie met het gebruik van informatietechnologieën.

³ “Cloud computing” is het gebruiken van op internet (“cloud”) gebaseerde computertechnologie voor verscheidene diensten. Het is een computergebruik waarbij dynamisch indeelbare en vaak virtuele middelen geleverd worden als een dienst via internet.

Samenwerking

De EDPS werkt samen met andere gegevensbeschermingsautoriteiten om een consistente gegevensbescherming in heel Europa te bevorderen. Dit geldt ook voor de samenwerking met de toezichthoudende autoriteiten in het kader van de derde pijler van de EU en in de context van grootschalige IT-systemen.

Het belangrijkste platform voor samenwerking tussen de gegevensbeschermingsautoriteiten in Europa is de **Groep van artikel 29**, die de Commissie onafhankelijk advies uitbrengt. De EDPS neemt deel aan de werkzaamheden van de groep, die een cruciale rol speelt bij de uniforme toepassing van de richtlijn inzake gegevensbescherming.

De EDPS en de groep hebben goed samengewerkt bij een reeks onderwerpen, maar vooral bij de bespreking van de uitvoering van de gegevensbeschermingsrichtlijn en bij de uitdagingen die de nieuwe technologieën met zich meebrengen. De EDPS heeft tevens intensieve steun gegeven aan initiatieven die de internationale datastromen vergemakkelijken (bijv. de bindende bedrijfsvoorschriften).

In 2008 heeft de groep adviezen uitgebracht over wetgevingsvoorstellen waarover de EDPS in sommige gevallen ook geadviseerd heeft (zoals de herziening van de e-privacyrichtlijn). De raadpleging van de EDPS is een verplicht onderdeel van het communautaire wetgevingsproces, maar uiteraard zijn de bijdragen van de groep ook uiterst nuttig, omdat daarin nieuwe aandachtspunten kunnen worden aangereikt vanuit de lidstaten. De EDPS is daarom ingenomen met die bijdragen, die in de lijn liggen van zijn eigen adviezen.

Een van de voornaamste taken van de EDPS op samenwerkingsgebied betreft **Eurodac**, waar het gecoördineerde toezicht op de gegevensbescherming een gedeelde verantwoordelijkheid is van de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten en de EDPS. De Coördinatiegroep Eurodac-toezicht, die bestaat uit de nationale autoriteiten en de EDPS, is in 2008 twee keer samengekomen en heeft toen gesproken over de uitvoering van het werkprogramma dat de groep in december 2007 heeft aangenomen. Uit het werkprogramma zijn drie thema's gekozen voor nadere bestudering en verslaglegging: informeren van de betrokkenen, kinderen en Eurodac, alsmede DubliNet⁴. Het kader waarbinnen de groep actief is, heeft ook de aandacht getrokken: de Commissie is bezig met de herziening van de verordeningen inzake Dublin en Eurodac in het kader van de algemene asielmaatregelen.

De noodzaak van nauwere samenwerking tussen de EDPS en andere gegevensbeschermingsautoriteiten bij **derdepijleraangelegenheden** (politie en justitie) is de laatste jaren evidenter geworden door de toename van het aantal Europese en nationale initiatieven voor het verzamelen en uitwisselen van persoonsgegevens. De EDPS streeft ernaar continu een hoog niveau van gegevensbescherming te waarborgen in de werkzaamheden van de toezichthoudende organen voor de bescherming van gegevens (gemeenschappelijke controleorganen voor Schengen, Europol, Eurojust en het Douane-informatiesysteem) die in de context van de derde pijler zijn opgericht. In 2008 heeft de EDPS een actieve bijdrage geleverd aan de vergaderingen van de Groep politie en justitie die gevoelige kwesties behandelde zoals de uitvoering van het Verdrag van Prüm, het kaderbesluit gegevensbescherming in de derde pijler en PNR.

⁴ DubliNet is het beveiligde elektronische netwerk van transmissiekanalen tussen de nationale autoriteiten die asielaanvragen behandelen. Doorgaans leidt een "hit" in Eurodac tot een uitwisseling van gegevens over de asielzoeker. Daarvoor wordt DubliNet gebruikt.

De aandacht bleef ook uitgaan naar de samenwerking in andere **internationale fora**. De EDPS nam, net als in de voorgaande jaren, deel aan de Europese en internationale conferenties voor commissarissen voor gegevensbescherming en privacy, die de deelnemers de gelegenheid boden de belangrijkste problemen te bespreken, zoals veiligheid, nieuwe technologieën en privacy in een wereld zonder grenzen. Er kwam ook een passend vervolg op het “initiatief van Londen” over bewustmaking van gegevensbescherming en het doeltreffender maken daarvan. Ten slotte wordt er, na soortgelijke evenementen die in 2005 en 2007 georganiseerd werden, nagedacht over een derde studiebijeenkomst inzake gegevensbescherming in internationale organisaties.

Communicatie

informatie en communicatie spelen een sleutelrol bij het zichtbaar maken van de hoofdactiviteiten van de EDPS en bij het mensen bewust maken van het werk van de EDPS en gegevensbescherming in het algemeen. Dit is des te meer van strategisch belang daar de EDPS nog een tamelijk nieuwe instelling is en zijn rol op EU-niveau dus beter in de verf moet worden gezet.

Vier jaar na de start van de werkzaamheden zien we dat de nadruk op communicatie de **zichtbaarheid** ten goede is gekomen. Belangrijke aanwijzingen voor succes zijn een groeiend aantal verzoeken om informatie, meer bezoekers op de website, een voortdurende toename van het aantal abonnees van de nieuwsbrief, regelmatige verzoeken aan de EDPS om studiebezoeken en invitaties om op conferenties te spreken. Daarnaast onderbouwen een systematischer contact met de media en, ten gevolge daarvan, de aanzienlijk gegroeide aandacht in de media voor de activiteiten van de EDPS de stelling dat de EDPS een referentiepunt voor gegevensbeschermingsaangelegenheden is geworden.

De betrekkingen met de media bleven een centraal punt in de communicatieactiviteiten; de EDPS gaf in 2008 ongeveer 25 **interviews** aan de schrijvende pers, radio en tv, en de elektronische media. De persdienst gaf 13 **persberichten** uit, waarvan de meeste verband hielden met nieuwe wetgevingsvoorstellen die zeer belangrijk zijn voor het grote publiek. Zij gingen over zaken als de herziening van de e-privacyrichtlijn, het kaderbesluit gegevensbescherming in de derde pijler, toegang van het publiek tot EU-documenten, en trans-Atlantische informatie-uitwisseling voor rechtshandhaving. In mei 2008 is er een persconferentie georganiseerd om de belangrijkste conclusies van het Jaarverslag 2007 aan de pers te presenteren.

Naast de regelmatige verzoeken uit de media, kreeg de persdienst 180 **vragen om informatie** van de meest diverse personen en belanghebbenden. De EDPS ontving **groepen studenten** Europees recht, gegevensbescherming en/of IT-beveiliging om ook met de academische wereld contacten te leggen.

Om zijn bezigheden meer op de voorgrond te plaatsen, heeft de EDPS gebruik gemaakt van de volgende informatiemiddelen:

- **website:** de website werd technisch en inhoudelijk verbeterd, onder meer met een glossarium over de bescherming van persoonsgegevens en een rubriek met vragen en antwoorden. Uit de statistieken blijkt dat de website tussen 1 februari en 31 december 2008 81 841 maal bezocht werd, met een piek van 10 095 bezoekers in mei, toen het Jaarverslag 2007 gepubliceerd werd;
- **elektronische nieuwsbrief:** in 2008 zijn vijf afleveringen van de nieuwsbrief verschenen. Het aantal abonnees is tussen 2007 en 2008 aanmerkelijk gestegen. Er zijn voorbereidingen getroffen om de nieuwsbrief te verbeteren en er een lezersvriendelijker informatie-instrument van te maken;
- **promotionele activiteiten:** de EDPS heeft opnieuw deelgenomen aan de Gegevensbeschermingsdag en aan de Open Dag van de EU; hij had in de voornaamste instellingen een informatiestand.
- **informatiebrochure:** er is begonnen aan een geactualiseerde informatiebrochure, vooral met het oog op de eerste ambtstermijn van de EDPS, die in januari 2009 afloopt.

Administratie, begroting en personeel

teneinde de positieve start te consolideren en aldus de nieuwe taken te kunnen vervullen, werden de **extra middelen** uitgebreid, zowel financieel (van 4 955 726 euro in 2007 tot 5 307 753 euro in 2008) als personeel (van 29 tot 33).

Er is in 2008 een nieuwe begrotingsterminologie toegepast om de door de begrotingsautoriteit gevraagde transparantie te verwezenlijken. In haar verslag over het begrotingsjaar 2007 heeft de Europese Rekenkamer verklaard dat de audit geen aanleiding heeft gegeven tot opmerkingen.

Wat de **personele middelen** betreft, leidt de toenemende zichtbaarheid van de instelling tot een groeiende werklust en een uitbreiding van de taken. De EDPS heeft echter gekozen voor een gecontroleerde groei zodat nieuwe personeelsleden naar behoren ingewerkt kunnen worden. De EDPS had derhalve voor 2008 slechts vier nieuwe posten aangevraagd. Het stageprogramma bood nog steeds ruimte aan ongeveer twee stagiaires per sessie. Daarnaast zijn er twee door de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten gedetacheerde nationale deskundigen in dienst genomen.

Wat het **organigram** van de EDPS betreft, heeft de groeiende werklust de nieuwe functie van coördinator noodzakelijk gemaakt. Voor de teams toezicht en raadpleging zijn vijf coördinatoren aangesteld.

De beoordeling van de **interne controle** door de EDPS-diensten en de interne controleur hebben aangetoond dat de functionaliteit en efficiëntie van het interne controlesysteem in redelijke mate garandeert dat de instelling haar doelstellingen bereikt.

De EDPS heeft een eigen **functionaris voor gegevensbescherming** aangesteld voor de interne toepassing van Verordening (EG) nr. 45/2001. De methode om verwerkingen met persoonsgegevens vast te stellen en te bepalen welke verwerkingen een voorafgaande controle vereisen werd in 2008 gehandhaafd. De inventaris van interne verwerkingen werd afgerond. Op grond daarvan is een eerste kennisgevingsprocedure ingevoerd.

Voor de goede werking van de instelling zijn nieuwe **interne regels** aangenomen, waaronder besluiten inzake certificering, veiligheidsmaatregelen en de aanstelling van een plaatselijke veiligheidsfunctionaris voor de EDPS.

De invoering van het systeem voor **documentenbeheer** (GEDA) is voltooid. Dat wordt gezien als een eerste stap in de ontwikkeling van een systeem voor de behandeling van de gevallen om de EDPS-activiteiten beter te ondersteunen.

Europese Commissie

Jaarverslag 2008 — Samenvatting

Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen

2008 — 16 blz. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-95030-92-3

Waar kunt u EU-publicaties krijgen?

Betaalde publicaties:

- bij de EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- bij uw boekhandel onder vermelding van titel, uitgever en/of ISBN-nummer;
- rechtstreeks bij een van onze verkoopagenten. U vindt de contactgegevens op <http://bookshop.europa.eu> of u kunt ze per fax aanvragen op +352 2929-42758.

Gratis publicaties:

- bij de EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- bij de vertegenwoordigingen en delegaties van de Europese Commissie. U vindt de contactgegevens op <http://ec.europa.eu> of u kunt ze per fax aanvragen op +352 2929-42758.

EUROPESE TOEZICHTHOUDER VOOR
GEGEVENSBECHERMING

QT-AB-09-001-NL-N

*de Europese hoeder van de bescherming
van de persoonsgegevens*

www.edps.europa.eu

Publicatiebureau